

Olli Rehn

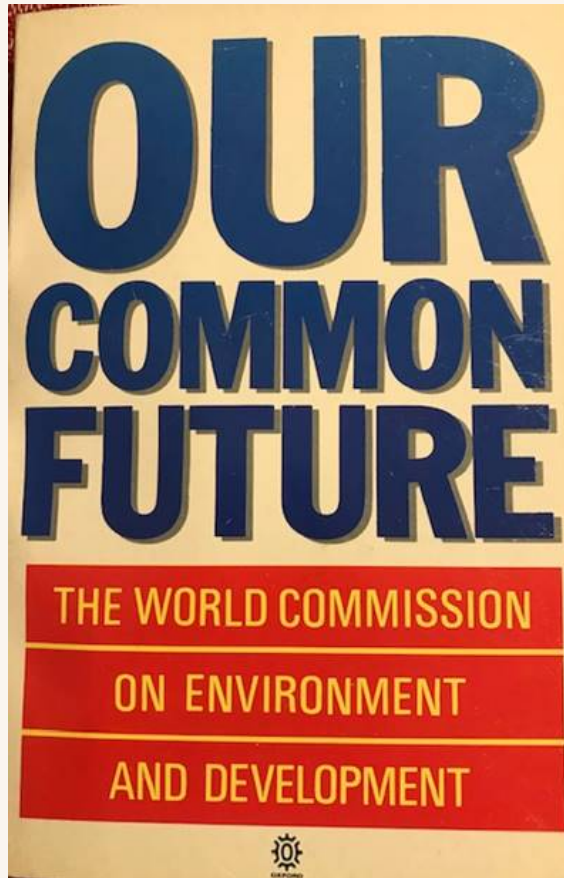
Suomen Pankki

Kestävä talouskasvu – maailma ja Suomi

Hallitusohjelman neuvotteluiden aloitusseminaari
Säätytalo 8.5.2019

Kansainvälisen ilmastopolitiikan periaatteita taloustieteen näkökulmasta

- Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus
 - Periaatteessa tehokkain ratkaisu: kasvihuonepäästöille yksi maailmanlaajuinen hinta
 - Globaali hiilivero
 - Ei helppo toteuttaa: Yhdysvallat, Kiina...
- Realismia lähivuosina: kansalliset ja alueelliset ratkaisut kv. Sopimusten pohjalta
 - Verotus, päästökauppa, muut kannustimet, rajoitukset
 - EU:n energia- ja ilmastostrategia ja päästökauppajärjestelmä
- Oikeudenmukaisuus
 - Nykyiset kehittyneet maat ovat tuottaneet valtaosan historiallisista päästöistä
 - Yhtenä ratkaisuna kv. ilmastorahasto

Suomi ei ole enää lähtökuopissa ilmastopolitiikassa

Otteita kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030:

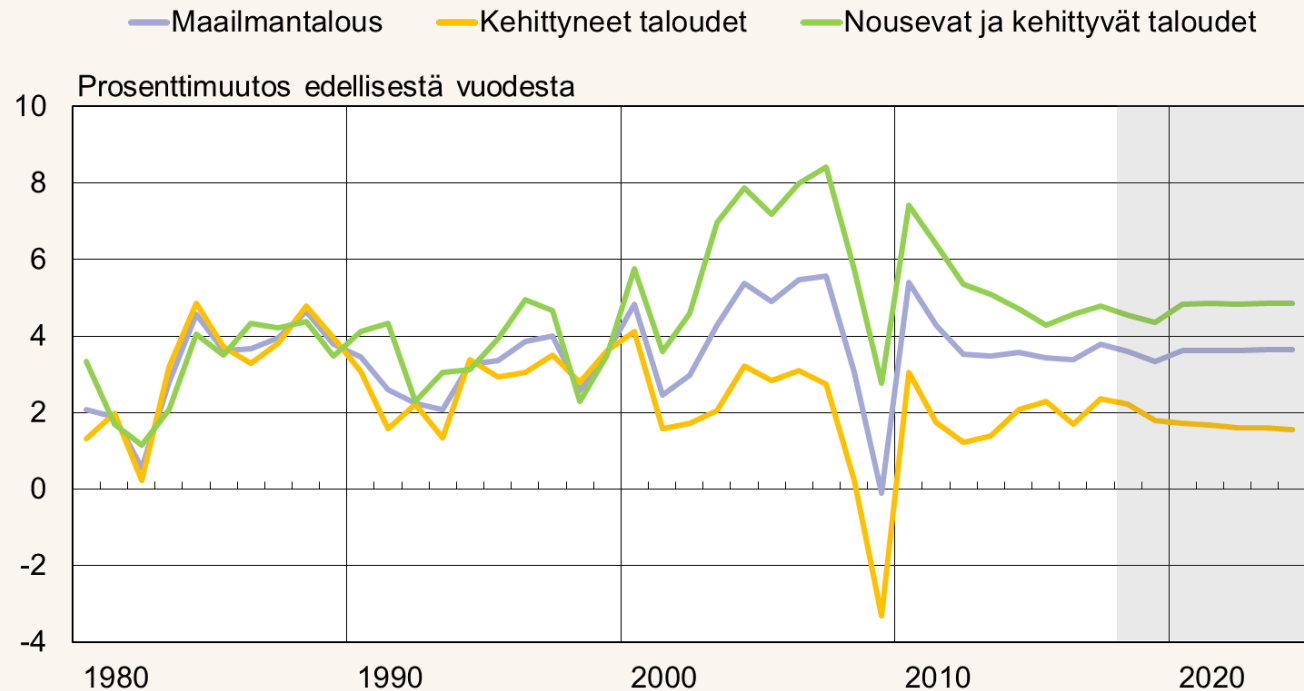
- Päästöttömän, uusiutuvan energian käyttöä lisätään kestävästi niin, että sen osuus nousee yli 50 prosenttiin
 - Suomen päästöt laskivat eniten EU:ssa v. 2017
 - Päästöttömän energian osuus sähköntuotannossa nyt noin 80 %, ml. ydinvoima
- Luovutaan hiilen käytöstä energiantuotannossa, viimeistään 2029.
- Puolitetaan tuontiöljyn käyttö kotimaan tarpeisiin.
- Nostetaan liikenteen uusiutuvien polttoaineiden osuus 40 prosenttiin.

Suomen syytä pysyä edelläkävijänä jatkossakin

→ pitkäjänteisyys, tavoitteellisuus, johdonmukaisuus

Maailmantalouden kasvu hidastunut alkuvuonna

BKT:n kasvu

Lähde: IMF, World Economic Outlook.
32427@IMF

Maailma	
2019: 3.3%	-0.4%
2020: 3.6%	-0.1%

Kehittyneet taloudet	
2019: 1.8%	-0.3%
2020: 1.7%	0.0%

Nousevat ja kehittyvät taloudet	
2019: 4.4%	-0.3%
2020: 4.8%	-0.1%

Lähde: IMF WEO huhtikuu 2019.
Muutos lokakuusta 2018.

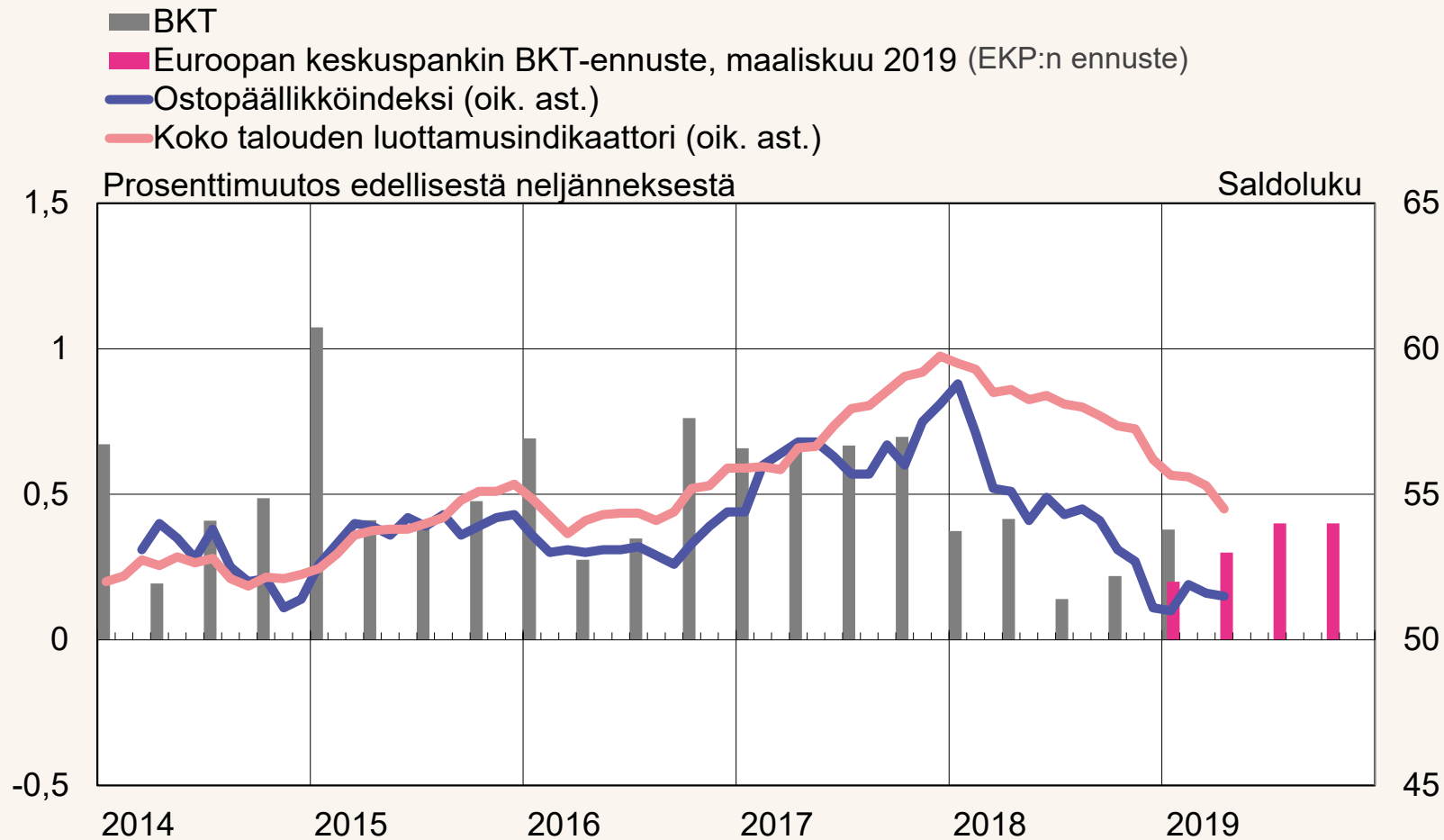
Maailmankauppa ja teollisuustuotanto hidastunut nopeasti – kauppasodan kärjistymisen riskinä

Lähteet: Markit, OECD ja CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.
37075@MKT

Euroalueen BKT:n kasvu hidastui 2018, nyt vakautumassa – ei ennusteta taantumaa

Lähteet: Eurostat, Markit, Euroopan komissio ja Euroopan keskuspankki.

Suomen talouskasvu jatkuu, mutta vauhti vaimenee – vuonna 2019 lähellä 1½ %:n trendiä

Kausipuhdistettuja lukuja.

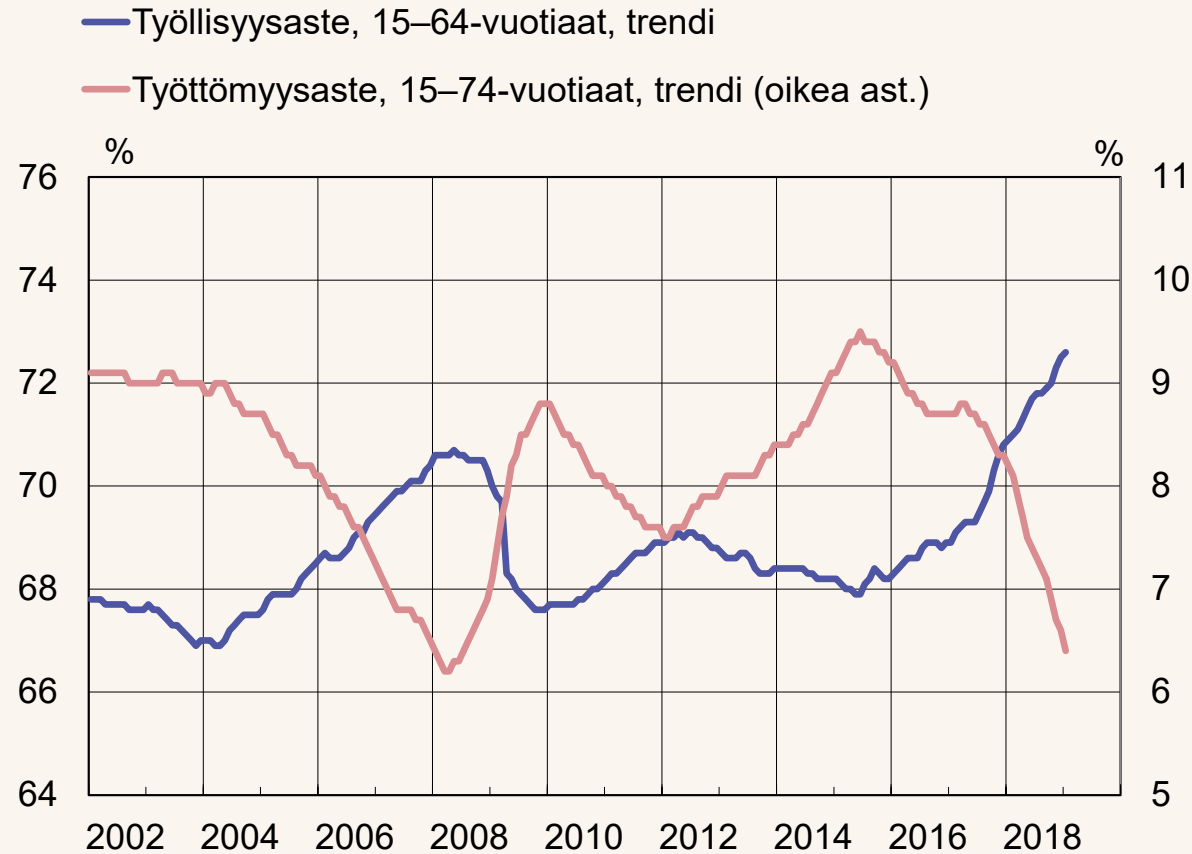
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki (ennuste).

Tärkeimmät kysymykset

- Kuinka pysyvä on kansainvälisen talouden hidastuminen?
 - Suomen investointipainotteinen vienti herkkä epävarmuudelle
 - Kauppasodan laajeneminen, Brexit sekä Kiinan hidastuminen uhka
- Yksityinen kulutus yllättävän vaimeaa, huolimatta ostovoiman vahvasta kasvusta
 - Jatkuuko kotitalouksien varovaisuus?
- Jääkö poikkeuksellisen vahva työllisyyskasvu väliaikaiseksi ilmiöksi?

Työllisyyden kasvu on ollut nopeaa Suomessa – tavoitteeksi pohjoismainen taso

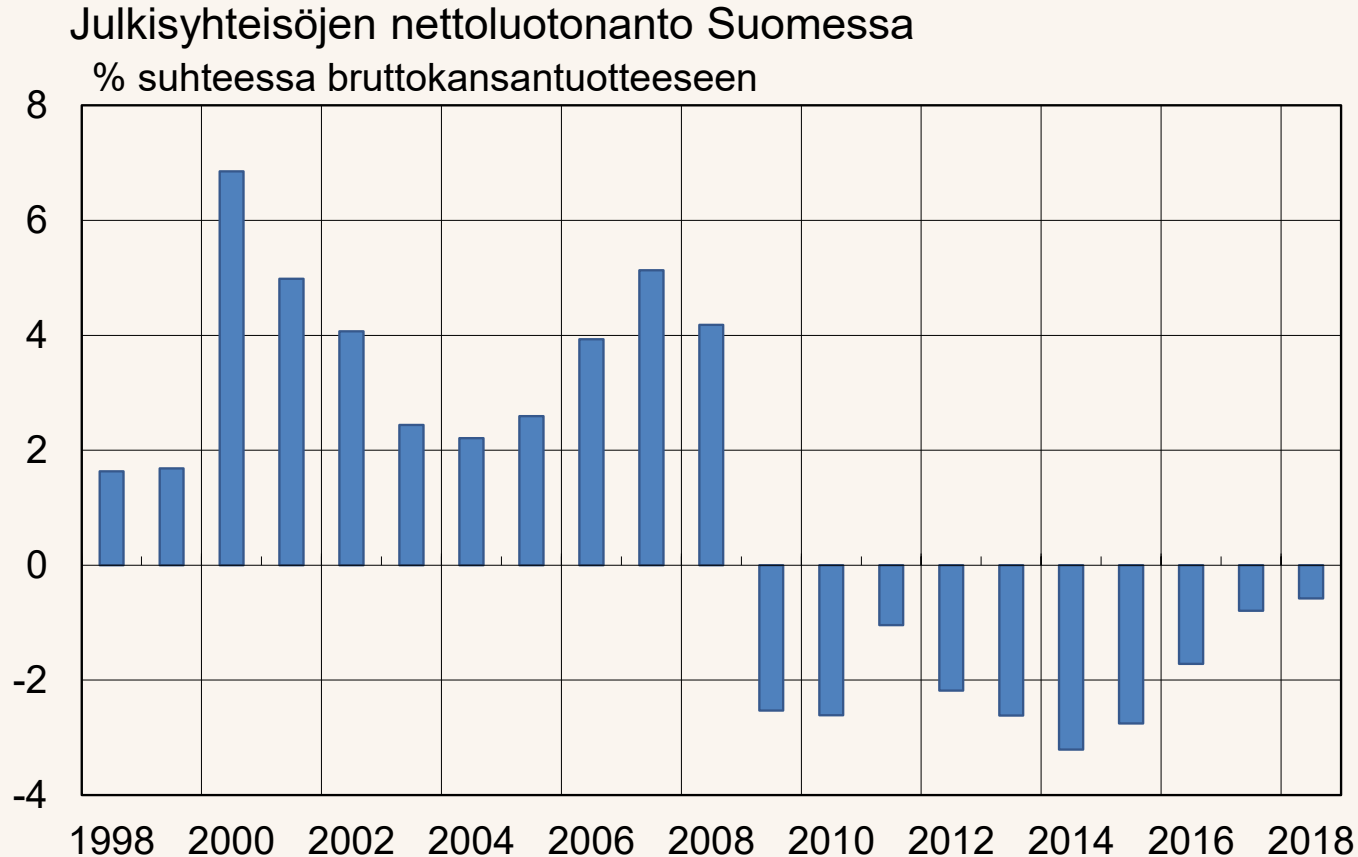
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

24515@Tyött.aste&työll.aste trend

- Työllisyys kasvoi poikkeuksellisen voimakkaasti etenkin vuonna 2018
- Jatkossa työllisyyden kasvun ennustetaan hidastuvan selvästi
 - Työmarkkinoilla pullonkauloja
 - Yhteensopivuusongelmia
 - Työikäisen väestön supistuminen jatkuu
- Realistinen tavoite: pohjoismainen taso > 75 %

Julkisen talouden tila parantunut, mutta suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta yhä alijäämä

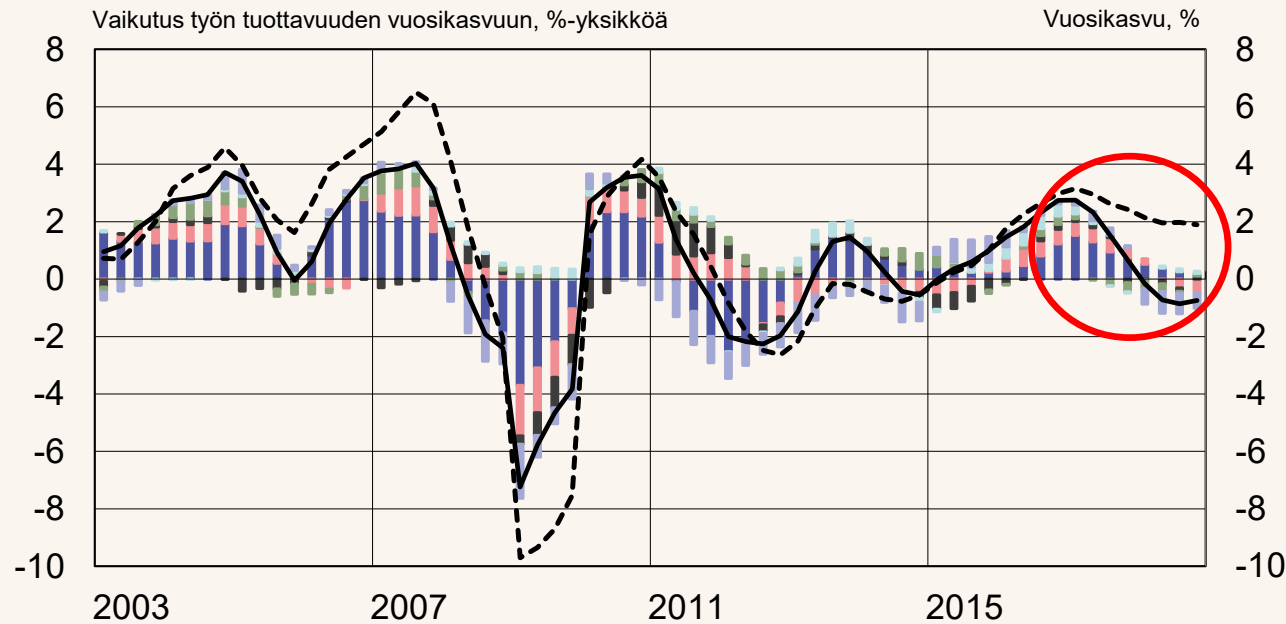
Lähde: Tilastokeskus.

35401

- Alijäämät näyttävät jatkuvan lähivuosina ilman uusia päätöksiä
- Väestökehitys painaa julkista taloutta

Työn tuottavuus kehittynyt viime aikoina heikosti – tarve tulevaisuusinvestointeihin

Toimialojen vaikutus työn tuottavuuden kasvuun 2003N1–2018N4*

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

*Toimialan tuottavuuden muutos painotettuna toimialan arvonlisäyksen osuudella koko talouden arvonlisäyksestä.

28.2.2019

Eurojatalous.fi

31608@Chart30_ET_5-2018

Tuottavuuden kannalta merkittäviä asioita:

- yritysten investointivalmius ja –kyky
- panostus tutkimus- ja innovaatiotoimintaan
- toimivat työmarkkinat
- osaamisen vahvistaminen

Tarvitaan useita työllisyyttä parantavia uudistuksia

- Mikään yksittäinen toimenpide tuskin yksin nostaa työllisyysastetta ratkaisevasti, joten tarvitaan useita
- Monella saralla mahdollisuus tehdä uudistuksia, joilla on tutkimustiedon valossa vaikutusta, kuten:
 - Perhevapaat
 - Työttömyysturva
 - Muu sosiaaliturva
 - Kilpailun edellytykset eri aloilla
 - Asuntojen rakentamisen edellytykset
- Monen nuoren syrjäytyminen työelämästä on todellinen uhka
 - Koulutuksella, työharjoittelulla, oppisopimuksilla suuri merkitys työllistymiselle

Kotitalouksien velkaantumista ehkäiseviä makrovälineitä kehitettävä Suomessa

- Taustalla kotitalouksien velkaantuneisuuden korkea taso
- Tarve ehkäistä kotitalouksien velkaantuneisuuden liiallista kasvua
 - Huomioon otettava velkaantumisen kannalta olennainen asuntorahoitus (asuntolainat ja taloyhtiölainat) sekä nopeasti kasvava kulutusluototus
- Keskeiset tarvittavat välineet:
 - Enimmäisluototussuhde ("lainakatto"): suhteutetaan myös tuloihin tai lainanhoitokykyyn
 - Asuntolainojen enimmäistakaisinmaksuaika
 - Taloyhtiölainojen enimmäiskoko suhteessa asuntojen velattomaan hintaan
- Valtiovarainministeriön työryhmä tekemässä arviota uusista välineistä
 - Työryhmän työn määräaika 30.8.2019
 - Välineiden kehittämistarve olisi paikallaan kirjata jo hallitusohjelmaan

Yhteenveto: Suomen kansallisen talouspolitiikan haasteita epävarmuuden maailmassa

1. Työllisyysaste pohjoismaiselle tasolle
2. Julkisen talouden kestävyysvaje umpeen
3. Tuottavuuden kasvu painopisteeksi
4. Pitkäjänteinen energia- ja ilmastopolitiikka

Kiitos!